

BAĞ-KUR EMEKLİSİNİN TRAFİK KAZASINDA ÖLÜMÜ DUL VE YETİM AYLIKLARI TAZMİNATTAN İNDİRİLMEZ.

I- GENEL AÇIKLAMA

Son zamanlarda gerek sigorta şirketleri ve gerekse Sosyal Güvenlik Kurumu Yasaların açık hükümlerine ve Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararına aykırı durumlar yaratmakta ve bu giderek yaygınlaşmaktadır.

Sigorta Şirketleri, her nasılsa yanlış kaleme alınmış, ancak içeriği farklı 2005 yılına ait bir Hukuk Genel Kurulu kararına dayanarak, Sosyal Güvenlik Kurumu'ndan bağlanan tüm gelirlerin zararı karşılığını ileri sürmekte ve tazminat ödemek istememektedirler.

Yeni Sosyal Güvenlik Kurumu ise, eski kurumların deneyimli ve bilgili memurlarını tasfiye edip, kadrolarını yandaşlarla doldurduktan sonra, Mahkemelere gönderdikleri yazılarda yanlış bilgiler vermekte; Kurum'un rücu hakkı, yalnızca kaza dalından bağlanan gelirlerle sınırlı iken, ölüm dalından bağlanan aylıkların da (rücua tabi imiş gibi) peşin değerlerini bildirmekte, mahkemeleri yanıltılmaktadırlar. Eski SSK ve Bağ-Kur gelirlerin hangi maddeye göre bağlandığını bildirirken, yeni Sosyal Güvenlik Kurumu bunu da açıklamamaktadır.

Son zamanlarda Sosyal Güvenlik Kurumu'nun açtığı bir çok rücu davası, iş mahkemelerince art arda reddedilmektedir.

Trafik kazaları nedeniyle ölenin haksahiplerine bağlanan dul ve yetim aylıklarının, haksız eylemin yolaçtığı zararlarla ilişkilendirilmemesi ve tazminattan indirilmemesi gerekirken, kimi mahkemeler yanlışla sürüklenmekte; işin esasını bilen yargıçlar da Yargıtay'ın yanlış kararlarına karşı direnmekte; mutlulukla gözlemlediğim üzere, direnme kararlarında benim İstanbul Barosu Dergisi'nin 2009 yılı 4.sayısında yayınlanan "Sosyal Güvenlik Kurumu gelirlerinin tazminattan indirilmeyeceğine" ilişkin yazımdan yararlanmakta, adımı ve yazımı zikrederek direnme kararlarının gerekçelerini oluşturmaktadırlar. (Bu yazı SİTE'mizin "Araştırma Yazıları" bölümünde bulunmaktadır. Ayrıca yazıda sözü edilen Yargıtay kararları gene SİTE'mizin "Yargıtay Kararları" bölümündedir.)

II- YASALARDAKİ HÜKÜMLER

Yeni 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Yasası'nın 32-34 maddelerine, ondan önce yürürlükte bulunan 506 sayılı Sosyal Sigortalar Yasası'nın 65,66 ve 69 maddelerine, 1479 sayılı Bağ-Kur Yasası'nın 40-47 maddelerine ve 5434 sayılı Emekli Sandığı Yasası'nın 129.maddesine göre, belli sürede ve yeterli miktarda prim ödeyerek yaşlılık aylığına hak kazanmış iken ölen sigortalıların desteğinden yoksun kalan haksahiplerine "ölüm sigortası" dalından bağlanan dul ve yetim aylıkları, haksız eylemin yolaçtığı zararlar ile ilişkilendirilmez ve tazminattan indirilmez.

III-İÇTİHADİ BİRLEŞTİRME KARARI VE YARGITAY KARARLARI

Yukarda belirtilen yasa hükümlerinin yanı sıra, yasa gücünde bir düzenleme olan 06.03.1978 gün 1/3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı 'nda bu konuda şöyle denilmiştir:

"Haksız eylem sonucu ölen kişi, yaşamı süresince çalışmış ve maaşından düzenli olarak belirli bir miktar para kesilerek Kuruma yatırılmıştır. Zarar verenin bu paradan yararlanması söz konusu olamaz. O halde zarar veren, verdiği zararın tamamını açılan davada ödemelidir."

İçtihadı Birleştirme Kararına koşut olarak Yargıtay'ın çeşitli kararlarında bu husus vurgulanmış; ölüm sigortası dalından bağlanan dul ve yetim aylıklarının tazminattan indirilmeyeceği defalarca açıklanmıştır. Örneğin, Yargıtay 4.HD.23.05.1989 gün E.1989/1308 - K.1989/4696 sayılı kararında

"Sosyal Sigortalar Kurumu emeklisi iken (ya da Bağ-Kur emeklisi iken) trafik olayına maruz kalıp yaşamını yitirene bağlanan aylık, destekten yoksunluk tazminatından mahsup

edilemez. Çünkü her iki olgu arasında yasal bağlantı bulunmadığı gibi nedensellik bağı da yoktur”denilmiştir.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 28.11.1979 gün ve E. 1977/4-1110-K. 1979/1395 sayılı kararında da, ölüm dalından bağlanan dul ve yetim aylıklarının haksız eylemin yolaçtığı tazminattan indirilmemesinin gerekçesi şöyle açıklanmış:

“Sosyal Sigortalar Kurumun’ca davacı eşe, yalnızca **ölüm sigortası dalından dul aylığı bağlanmış bulunması**, Kurumca bağlanan bu yardımın **belirli bir süre sigortalı olma ve prim ödemiş bulunmasından ileri gelmesi**, desteğin **ölümüne neden olan haksız eylemin sebep olduğu zararlar Kurumca bu vesile ile sağlanan yarar arasında uygun illiyet bağının bulunmaması**, hukuki dayanaklarının farklı oluşu ve açıklanan denkleştirme kuralının esasları hep birlikte gözönünde tutulduğunda **ölüm sigortasından davacı eşe kurumca bağlanan dul aylığının haksız eylemin sebep olduğu zarardan düşülmesi gerekmez**. Esasen Sosyal Sigortalı ile onun hak sahiplerini sigortalılığın sona ermesinin iktisadi sonucundan korunmak amacını güder. **Sigortalı olma sonucu sağlanan bu yardımlardan haksız eylem sorumlularının yararlanmalarını haklı kılacak bir hukuk kuralı da yoktur**. Sosyal Sigortalar Kurumu’nun ölüm sigortasından sağladığı yardımlardan dolayı yardım ettiği kişiye halef olacağına dair yasada bir hüküm de olmadığından haksız eylem sorumluları mükerrer ödeme durumunda da kalmayacaklardır”denilmiştir.

Acaba içtihat değişti mi kuşkusuna yanıt olarak Yargıtay 4.Hukuk Dairesi’nin 4.HD.15.01.2008 gün E.2007/10817 - K.2008/85 sayılı kararını da örnek gösterelim. Ve şunu da ilâve edelim ki, Yargıtay Kanunu’nun 45.maddesi 5.fıkrasına göre “İçtihadı birleştirme kararları benzer hukukî konularda Yargıtay Genel Kurullarını, dairelerini ve adliye mahkemelerini bağlar” denilmesine göre, yasa ve içtihadı birleştirme kararı değişmediği sürece “ölüm sigortası dalından bağlanan dul ve yetim aylıklarının, hiçbir biçimde haksız eylem nedeniyle zarar sorumlularının ödemeleri gereken tazminat tutarlarından indirilmeyeceğine” ilişkin 06.03.1978 gün 1/3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı’na aykırı karar verilemez.

IV-YAPMANIZ GEREKENLER

- 1) SİTE’imizdeki yazı ve içtihatları kopyalayamayacağınız için, E-Posta adresinize bunları gönderiyorum. Hemen yazıcıdan çıkarıp mahkemeye sunun.
- 2) Daha etkili olması için, bir yerlerden İstanbul Barosu’nun 2009 yılı 4.sayısını bulun ve benim yazımı götürüp hakime gösterin.
- 3) Bu arada, benim yazıma dayanarak direnme kararı veren bir mahkemenin kararını size faksalayacağım. Bana faks numaranızı bildirin.

Davayı mutlaka kazanacaksınız. Merak etmeyin. Başarı dilekleriyle.

**DUL VE YETİM AYLIKLARININ TAZMİNATTAN İNDİRİLMEMEYECİĞİNE
İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI**

YARGITAY İÇTİHADİ BİRLEŞTİRME GENEL KURULU
06.03.1978 gün 1/3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı

Özet: 1-Ölenin, bakmakta olduğu veya ileride bakacağı sayılan kişilerin yoksun kaldıkları zararın, diğer bir deyişle destekten yoksun kalma tazminatının saptanmasında T.C. Emekli Sandığı'nca bağlanan gelirlerinin indirilmemesi gerekir.

2-Haksız eylem sonucu ölen kişi, yaşamı süresince çalışmış ve maaşından düzenli olarak belirli bir miktar para kesilerek sandığa yatırılmıştır. Zarar verenin bu paradan yararlanması söz konusu olamaz. O halde zarar veren, verdiği zararın tamamını açılan davada ödemelidir.

3-Dul ve yetim maaşları veya yapılan toptan ödeme, destekten yoksun kalma tazminatı gibi, hayatta kalanın şahsına bağlıdır, ölenin terekesine dahil değildir; mirasın reddedilmiş olması maaşların alınmasına engel olmaz.

(5434 s.K.m.129; 506 s. SSK. m. 26; 1479 s. Bağ-Kur K.m.63; BK. m.45/2)

Ölen T.C. Emekli Sandığı iştirakçilerinden ise hayatta kalan yakınlarına 5435 sayılı Kanunun öngördüğü **dul ve yetim maaşı** bağlandığı gibi toptan ödeme de yapılmış olabilir. Bu **dul ve yetim maaşları** veya yapılan toptan ödeme **destekten yoksun kalma tazminatı gibi hayatta kalanın şahsına bağlıdır, ölenin terekesine dahil değildir; mirasın reddedilmiş olması maaşların alınmasına engel olmaz.** İşte bu ortak nitelikleri itibariyle destekten yoksun kalma tazminatı saptanırken dul ve yetim maaşlarının peşin sermaye değerinin veya toptan ödeme yapılmış ise ödenmiş bu paranın nazara alınıp alınamayacağı çözümlenmesi gereken sorundur.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 129. maddesinde, görevleri içinde veya dışında ölenlerin dul ve yetimlerinin, ölüme sebep olanlar aleyhine açacakları davaları kovuşturmayaya, davalara üçüncü şahıs ise bunu doğrudan doğruya açmaya Sandık yetkili kılınmıştır. Dava sonunda para tazminatı da alınırsa kovuşturma masrafları ile birlikte, dul ve yetim aylıkları bağlanan hallerde bu aylıkların beş yıllığı, toptan ödeme yapılan hallerde de yarısının Sandıkça alınarak, varsa geri kalanının ilgililere ödeneceği öngörülmüştür.

Tartışmada beliren bir görüşe göre, bu hüküm **506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 26. ve 1479 sayılı Bağ-Kur Kanununun 63. maddesi** ile eşdeğerdedir. Bu itibarla T.C. Emekli Sandığı'na böylece kısıtlı olarak rücu hakkı tanınmıştır. Zarara uğrayanın alabileceği tazminat saptanırken T.C. Emekli sandığının mal varlığına geçmesi gereken para indirildikten sonra kalan miktara hükmedilmesi gerekir.

Çoğunluğunun benimsediği görüş ise, sözü geçen 129.maddede bir hesaba sayılmanın öngörülmediği, aksine madde metninin açık olduğu ve zarar veren kişinin T.C. Emekli Sandığı'nın ödediği paranın, kendisinin ödemek zorunda kalacağı tazminattan indirilmesini istemeyeceği biçiminde belirlenmiştir. Gerçekten, **haksız eylem sonucu ölen kişi, yaşamı süresince çalışmış ve maaşından düzenli olarak belirli bir miktar para kesilerek sandığa yatırılmıştır. Zarar verenin bu paradan yararlanması söz konusu olamaz. O halde zarar veren, verdiği zararın tamamını açılan davada ödemelidir.** Esasen 129. madde zarar verenden tazminatın tamamının alınacağı hükmünü getirmiş ve Emekli Sandığı davaya katılmış veya doğrudan doğruya dava açmış olduğu takdirde alınacak tazminatın zarara uğrayanlar ile Sandık arasında nasıl bölüşüleceğini saptamıştır. Bu itibarla tazminat ödemekle yükümlü olan kişi bu maddeye dayanarak tazminatın indirilmesini isteyemez.

Yargıtay İBGK. 06.03.1978 gün 1/3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı

Sosyal Sigortalar Kurumu'nca ölüm sigortası kolundan bağlanan dul ve yetim aylıkları tazminattan düşülmez.

Dava, trafik kazası nedeniyle desteğin ölümünden dolayı destekten yoksun kalma tazminatı ile manevi tazminat istemine ilişkin olup mahkemece istemin bir bölümü kabul edilmiş ve karar taraflarca temyiz edilmiştir.

Sigortalı işçi olan davacıların desteğinin, iş kazası sonucu olmadığı anlaşılan ölümü nedeniyle Sosyal Sigortalar Kurumunca davacılara **ölüm sigortası kolundan** aylık bağlandığı dosyadaki belgelerden anlaşılmaktadır. Dairemizce istikrarla uygulandığı ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 28.11.1979 günlü ve Esas 1977/4-1110, Karar 1979/1395 sayılı kararında benimsendiği gibi, **iş kazasına bağlı olmayan** haksız eylem sonucu ölen sigortalının hak sahipleri tarafından açılan destekten yoksun kalma tazminatının kapsamının belirlenmesinde Sosyal Sigortalar Kurumunca. 506 sayılı Kanununun 65 ve sonraki maddeleri uyarınca **ölüm sigortası kolundan** hak sahiplerine bağlanan **dul ve yetim aylıklarının zarardan düşülmesi mümkün değildir.** Mahkemenin belirtilen ilkeye aykırı olan bu uygulaması doğru görülmemiş, kararın bu nedenle bozulması gerekmiştir.

4.HD.09.10.2008, E.2008/9289 - K.2008/11575

Emekli Sandığı'nca bağlanan dul aylığı, destekten yoksun kalma tazminatından indirilmez.

Haksız eylem sonucu ölen kişi yaşamı süresince çalışmış ve maaşından belirli miktar para Emekli Sandığı'na kesilmiştir. Zarar verenin bu paradan yararlanması söz konusu olamayacağından davacının destekten yoksun kalma tazminatının hesabında Sandık tarafından bağlanan dul aylığı ile tütün ikramiyesinin indirilmesi doğru değildir.

4.HD.15.01.2008, E.2007/10817 - K.2008/85 (YKD.2008/10-1929)

Ölenin eş ve çocuklarına bağlanan dul yetim aylıkları tazminattan indirilmez.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun ölenin eş ve çocuklarına bağladığı dul ve yetim aylıklarının peşin sermaye değerinin destekten yoksun kalma tazminatından indirilmeyeceği Yargıtay'ın kökleşmiş içtihatlarındandır. 506 sayılı Yasa'nın 65 ve sonraki maddelerine göre ölenin dul ve yetimlerine bağlanan aylıklar bakımından, Kurumu'un halefiyet hakkı doğacağına ilişkin bir hüküm bulunmadığından, haksız fiil sorumlularının mükerrer (iki kez) ödeme durumunda kalmaları söz konusu değildir. Bu tür yararların indirilmeyeceği kabül edilmiştir. Aynı Yasa'da 10, 15, 26, 27, 28, 39 ve 41. maddelerde Kuruma rücu hakkı tanınmış olmasına göre, bu maddelerle ilgili ödemeler (yararlar) bakımından indirim gerekecektir. Dava konusu olayda ise, Sosyal Sigortalar Kurumu'nca davacılara bağlanan dul ve yetim aylıkları, 506 sayılı Yasa'nın 66. maddesi gereğince (ölüm sigortasından) bağlandığı anlaşılmaya göre, yukarıda açıklanan ilke gereğince bu gelirlerin peşin sermaye değerlerinin destekten yoksun kalma tazminatından indirimi gerekmeyecektir.

11.HD.27.04.1982, E.1982/1762 - K.1982/1988 (YKD.1982/7-954)

Ölüm sigortasından bağlanan dul yetim aylıkları maddi tazminattan indirilmez.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nca, sigortalının haksahiplerine sağlanan sigorta yardımları (506 sayılı Yasa'nın 65 ve sonraki maddelerine göre) ölüm sigortası dalından bağlanan dul ve yetim aylığı ise:

1- Bu sigorta yardımlarının sağlanmasının 506 sayılı yasanın 66/d maddesi hükmünce öngörülen "**belirli bir süre sigortalı olma ve prim ödeme**" şartlarının gerçekleşmesine bağlı bulunması;

2- Ölüme neden olan **haksız eylemin** doğrudan doğruya "uygun ve normal" **bir sonucu olmaması;**

3- 506 sayılı yasada da **ölüm sigortasından** yapılan yardımlardan dolayı **Kurum'a rücu hakkı tanıyan bir hükme yer verilmemesi** itibariyle;

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 28.11.1979 gün 1977/41110 Esas ve 1979/1395 Karar sayılı kararında da belirtildiği gibi, **ölüm sigortasından sigortalının hak sahiplerine sağlanan yardımların destekten yoksun kalanların zararlarından düşülmesi mümkün değildir.** Sosyal Sigortalar Kurumu'nun sözkonusu yazılarında, davacılara sağlanan sigorta

yardımlarının hangi sigorta dalından yapıldığı araştırılmadan ve yardımların sağlandığı sigorta dalına göre, bu yardımların zarardan düşülmesinin gerekip gerekmediği üzerinde durulmadan, bildirilen sigorta yardımları zarardan düşülmek suretiyle davacıların maddi tazminat isteklerine hükmedilmiş olması bozmayı gerektirir.

4.HD.30.01.1980, E.1980/10479 – K.1980/1018

Ölüm sigortasından bağlanan dul aylığı tazminattan indirilmez.

SSK.'nca davacı eşe, yalnızca ölüm sigortası dalından dul aylığı bağlanmıştır. Bu, **belirli bir süre sigortalı olmanın ve prim ödemiş bulunmanın** sonucudur. Destek kocanın ölümüne yol açan haksız eylemin doğurduğu zararlar, Kurum'un bu vesile ile sağladığı yarar arasında **uygun nedensellik** bağının bulunmaması, hukuki dayanaklarının ayrı oluşu ve denkleştirme kuralının esasları birlikte gözönünde tutulduğunda, **ölüm sigortasından davacı eşe Kurum'ca bağlanan dul aylığının, haksız eylemin yol açtığı zarardan indirilmesi gerekmemektedir.**

Davacı eşin desteği olan işçinin **bir iş kazasına bağlı bulunmayan trafik olayı sonucunda öldüğü** ve davacıya 506 sayılı SSK.unun 65 ve sonraki maddeleri hükmüne göre yalnız (**ölüm sigortası**) dalından **dul aylığı bağlandığı** çekişmesizdir. Yerel mahkeme ile Özel Daire arasındaki uyuşmazlık, bir haksız eylem sonucunda ölen sigortalı işçinin hak sahipler tarafından açılan destekten yoksun kalma tazminatı kapsamının belirlenmesi sırasında, Sosyal Sigortalar Kurumunca "Ölüm Sigortası" dalından hak sahiplerine bağlanmış olan dul ve yetim aylıklarının (olayımızda davacı eşe bağlanan dul aylığının) zarardan düşülmesinin gerekip gerekmediğinde toplanmaktadır.

Destekten yoksun kalma tazminatı, BK.nun 45. maddesinin 2. fıkrasında düzenlenmiş, ölümün sonucu olarak ölenin yardımından yoksun kalan kimselerin muhtaç duruma düşmelerini önlemek, yaşamlarının desteğini ölümünden önceki düzeyinde tutulması amacına yönelik sosyal karakterde ve kendine özgü bir tazminat türüdür. Desteğin ölümüne neden olan haksız eylem; bir taraftan destekten yoksun kalanların mal varlıklarında eksilmeye (zarara) sebep olurken, diğer taraftan bir takım yarara yol açmışsa bu yararların tazminat borcunu ne şekilde etkileceği ve özellikle desteğin ölümünden dolayı destekten yoksun kalanlara sağlanan hangi tür yararların zararlarla denkleştirilebileceği sorunu ile karşılaşılır. Yargıtay'ın yerleşmiş kararları ile bilimsel eserlerdeki baskın olan görüşe göre kural olarak, zarar ile yararların denkleştirilebilmesi için yarara, tazminata yol açan haksız eylemin sebep olması ve **zararla yarar arasında uygun bir illiyet bağının bulunması** şarttır. Başka bir anlatımla yararın haksız eylemin "uygun ve normal" bir sonucu bulunması zorunludur. Bu kuraldan ancak yasanın açıkça öngördüğü durumlarda ayrılma olanağı vardır. Eğer zarar nedeniyle edimde bulunan üçüncü kişiler zarar görenlere yaptıkları ödemeler ölçüsünde ve yasa hükmü gereğince halef olmakta iseler zarar verenlerin mükerrer ödemedede bulunmamaları için üçüncü kişilerin sağladığı yararların destekten yoksun kalma tazminatı kapsamının belirlenmesi sırasında zarardan düşülmesi gerekecektir.

Olayımızda ise; Sosyal Sigortalar Kurumun'ca davacı eşe, yalnızca **ölüm sigortası dalından dul aylığı bağlanmış bulunması**, Kurumca bağlanan bu yardımın **belirli bir süre sigortalı olma ve prim ödemiş bulunmasından ileri gelmesi**, desteğin ölümüne neden olan **haksız eylemin sebep olduğu zararlar Kurumca bu vesile ile sağlanan yarar arasında uygun illiyet bağının bulunmaması**, hukuki dayanaklarının farklı oluşu ve açıklanan denkleştirme kuralının esasları hep birlikte gözönünde tutulduğunda **ölüm sigortasından davacı eşe kurumca bağlanan dul aylığının haksız eylemin sebep olduğu zarardan düşülmesi gerekmez.** Esasen Sosyal Sigortalı ile onun hak sahiplerini sigortalılığın sona ermesinin iktisadi sonucundan korunmak amacını güder. **Sigortalı olma sonucu sağlanan bu yardımlardan haksız eylem sorumlularının yararlanmalarını haklı kılacak bir hukuk kuralı da yoktur.** Sosyal Sigortalar Kurumu'nun ölüm sigortasından sağladığı yardımlardan dolayı yardım ettiği kişiye halef olacağına dair yasada bir hüküm de olmadığından haksız eylem sorumluları mükerrer ödeme durumunda da kalmayacaklardır.

Sosyal Sigortalar Kurumunca, ölen sigortalının hak sahiplerine "ölüm sigortasından" dul ve yetim aylığı bağlanabilmesi için, anılan Yasanın 66/d maddesinde öngörülen

"Sigortalının, ölümü tarihine kadar en az 5 yıldan beri sigortalı bulunması ve her yıl ortalama olarak en az 120 gün ve toplam olarak 1800 gün (sigortalı ve işverenlerince) mal-İlük, yaşlılık ve ölüm sigortaları dalından prim ödenmiş olması" şartları gerçekleşmelidir. Sigortalının ölümü olayının bir haksız eyleme bağlı olması da gerekmez. Normal ölüm hallerinde de kurum, yasal şartlar mevcutsa, bu sigorta yardımını bağlamak zorundadır. Sözü edilen maddede belirtilen şartlar gerçekleşmezse; aylık bağlanmaz ve alınmış sigorta primleri (toptan ödeme yoluyla) hak sahiplerine geri verilir. Görüldüğü üzere kurumca ölüm sigortası dalından dul ve yetim aylığı bağlanması; ölüme neden olan haksız eylemin doğrudan doğruya "uygun ve normal" bir sonucu değil belirli bir süre sigortalı olmanın ve prim ödemenin bir karşılığıdır.

Gerçekten, iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve hastalık sigortaları dallarından sigortalıya veya hak sahiplerine sağladığı yardımlardan dolayı, haksız eylem sorumlularına Sosyal Sigortalar Kurumunun rücu hakkı; 506 sayılı Yasanın 10, 15, 26, 27, 28, 39 ve 41. maddelerinde tanzim edilmiş olduğu halde, ölüm sigortasından sağladığı yardımlar için kuruma rücu hakkı tanıyan bir hükme anılan Yasada yer verilmiştir. Uyuşmazlıklarda çözüm yolunu herşeyden önce anlaşmazlığın ilişkin bulunduğu hukuki müessesenin kuruluş amacında aramalıdır. Ölüm sigortası yardımlarının; belirli bir süre sigortalı olan namına toplanan pirimlerin karşılığı bulunması ve ölüme neden olan eylemin doğrudan doğruya "uygun ve normal" bir sonucu olmaması gerçeği karşısında özellikle yasa ile tanzim edilmemiş bir hakkı kurum için tanımaya kalkışmak hukuku zorlamak ve yasa koyucunun esasta hiç istemediğini yargı yolu ile vermek sonucunu doğurur.

Kaldı ki, T.C. Emekli Sandığı'nın da; Sosyal Sigortalar Kurumu gibi mensupları ve onların hak sahipleri için bir sosyal güvence kurumu oluşu, her iki kamu kurumunun da; mensuplarının ölümleri üzerine onların hak sahiplerine bağladığı dul ve yetim aylıklarının aynı nedenlerden kaynaklanması T.C.Emekli Sandığı'nca mensuplarının hak sahiplerine bağlanan dul ve yetim aylıklarının destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesi sırasında zarardan düşülemeyeceğinin 6.03.1978 gün ve 1/3 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı ile kabul edilmiş olması karşısında; Sosyal Sigortalar Kurumunca ölüm sigortasından bağlanan dul ve yetim aylıkları için ayrı işlem yapılmasını haklı kılacak yasal ve makul hiç bir neden de yoktur. Böyle bir ayırımın gayeleri aynı olan kurumların mensupları arasında eşitsizlikler yaratacağı da kuşkusuzdur.

Bu nedenlerle usul ve yasaya uygun olan direnme kararının onanması gerekir.

HGK.28.11.1979, E. 1977/4-1110 - K. 1979/1395 (YKD.1980/7-938)

Ölüm sigortasından bağlanan aylıklar için 506 sayılı Yasa'nın 26. maddesine göre Kurum'un rücu hakkı bulunmadığından, işverenin iki kez ödemede bulunması gibi bir durum söz konusu olmaz. Bu nedenle, ölüm sigortasından bağlanan dul ve yetim aylıkları tazminattan indirilmez.

İş kazası sonucu ölen işçinin hak sahiplerine hem 506 sayılı Yasa'nın 23. ve sonraki maddeleri uyarınca iş kazası sigortasından gelir bağlanmış, hem de aynı Yasa'nın 65. ve sonraki maddeleri uyarınca ölüm sigortasından aylık bağlanmıştır. Mahkemece, iş kazası sonucu ölen sigortalı işçinin hak sahipleri tarafından açılan davada, destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesinde iş kazası sigortasından bağlanan gelirlerin peşin sermaye değeri maddi tazminattan düşülmüş, fakat ölüm sigortasından bağlanan aylığın peşin sermaye değeri zarardan düşülmemiştir. Yerel Mahkeme ile Özel daire arasındaki uyuşmazlık **iş kazası** sonucu ölen işçinin hak sahipleri tarafından açılan davada, destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesinde "**ölüm sigortası**" dalından hak sahiplerine bağlanmış olan aylıkların da zarardan düşülmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

Önce şu husus belirtilmelidir ki, iş kazası sonucu ölümlerde, ölenin desteğinden yoksun kalanlara 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 23. ve sonraki maddeleri uyarınca bağlanan "gelir" in hukuki niteliğinin de belirlenmesinde yarar vardır.

Gerçekten 506 sayılı Yasa'nın 23 ve 24. maddelerine göre iş kazası sonucu ölen sigortalının eş ve çocukları ile ana ve babasına gelir bağlanabilecektir. Bunun için **ölümün iş kazası sonucu meydana gelmiş olması** yeterli olup, ayrıca sigortalının ölmeden önce 506

sayılı Yasa'nın 2'nci maddesi uyarınca belirli bir süre sigortalı olması ve belirli gün sayısında prim ödemiş bulunması gibi koşullar aranmaz. İstekte bulunma koşulu da gerekmez. Kurum doğrudan gelir bağlar ve bununla ilgili iş kazası ve meslek hastalığı sigorta priminin tamamı işveren tarafından ödenir, sigortalının bir katkısı yoktur.

Söz konusu "gelir" in hukuki niteliği ise, destekten yoksun kalanların maddi zararlarının "kanuni sigorta" kavramı içinde, sigorta primleri işverenden alınmak suretiyle 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümleri gereğince Sosyal Sigortalar Kurumu'na karşılanmak amacıyla yönelik bir ödeme olarak ifade edilebilir.

Buna göre "gelir" zarar karşılığı olması itibariyle bir tazminat niteliğindedir ve sorumluluğu gerektiren hallerde işverenin genel hükümlere göre ödemekle yükümlü olduğu tazminatın bütünlüğü içinde yer alır. Bu, bazen işverenin ödemesi gereken tazminata eşit olabileceği gibi, bazen de onun altında veya üstünde olabilir. Altında olduğu zaman ikisi arasındaki fark destekten yoksun kalanların işverenden isteyebilecekleri maddi tazminat miktarını oluşturur. Bunun için sigorta gelirinin peşin sermaye değerini işverenin sorumlu olduğu maddi tazminat miktarından mahsup etmek gerekir. Aksi takdirde hak sahipleri aynı tazminatı ayrı ayrı hem işverenden hem de Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan almış olurlar ki, bu, haksız zenginleşmeye sebep olacağından hukuken korunamaz. Konu ile ilgili Yargıtay kararlarında yer alan "bu tür davaların hukuki sebebi, Sosyal Sigortalar Kurumu'na sağlanan gelirlerle karşılanmayan kısmın ödetilmesi ilkesine dayanır" şeklindeki sözlerde aynı görüşü yansıtmaktadır. Bu suretle, Kurum'un 506 sayılı Yasa'nın 26. maddesi uyarınca rücu hakkına sahip olduğu hallerde, **işverenin** mükerrer ödemedede bulunması da önlenmiş olur.

İşte, S.S.Kurumu'na bağlanan gelirin peşin sermaye değerinin sözkonusu maddi tazminattan mahsubu gerekmesinin hukuki sebebini böylece açıklamak mümkündür.

Uyuşmazlığın asıl konusunu oluşturan "ölüm sigortası"ndan bağlanan aylığa gelince:

Konu ile ilgili hüküm, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 66. maddesinde yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, **ölüm sigortasından** aylık bağlanabilmesi için sadece ölüm olgusu yeterli olmayıp, bundan başka sigortalının ölmeden önce 506 sayılı Yasa'nın 2. maddesine göre **belirli bir süre sigortalı olması ve belli gün sayısında malüllük, yaşlılık, ölüm sigortaları primi ödemiş bulunması** da gerekmektedir. Ölümü meydana getiren olay, hangi sebepten ileri gelmiş olursa olsun, buradaki koşullar gerçekleşmedikçe ölüm sigortasından aylık bağlanmaz. Ölümle sonuçlanan olayın iş kazası olması da farklılık yaratmaz. Ölüm aylığı, ölümü meydana getiren olayın sebebinden tamamen bağımsız olarak gerçekleşir. Bu nedenle, ölüm aylığının gerçekleşmesi ile ölümü meydana getiren olayın sebebi arasında uygun sebep-sonuç bağı yoktur. Bunun sonucu olarak ölüm aylığının, ölümle sonuçlanan olay sebebiyle uygun sebep-sonuç bağı içinde gerçekleşen bir yarar olduğundan söz edilemeyecektir. Bu yüzden, **ölüm aylığının, destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesinde zarardan indirilmesi mümkün değildir.**

Kaldı ki 73. maddede görüldüğü gibi, ölüm aylığının maddi kaynağını oluşturan malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin bir bölümü sigortalı işçi tarafından ve bir bölümü de işveren tarafından ödenmektedir. İşverenin ödediği primler de aslında sigortalıya ait olmaktadır. Toptan ödemeyle ilgili 506/71. maddesinin, ölen sigortalının kendisinin ve işverenlerinin ödedikleri malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri toplamının, hak sahibi kimselerine ödeneceğine ilişkin hükmü de bunu göstermektedir. Öyleyse, işçiye ait olan sigorta primleri karşılığı ödenen ölüm aylığından işverenin yararlandırılması da doğru olmayacaktır. Bu durum, T.C. Emekli Sandığı'nca hak sahiplerine bağlanan dul ve yetim aylığına benzemektedir. Bununla ilgili 06.03.1978 gün 1/3 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararında, T.C. Emekli Sandığı'nca mensuplarının hak sahiplerine bağlanan dul ve yetim aylıklarının destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesinde zarardan düşülmeyeceği kabul edilmiştir. O halde Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından haksahiplerine ölüm sigortasından bağlanan aylıklar için ayrı bir işlem yapılmasını haklı kılacak yasal ve makûl bir neden olamaz. Hukuk Genel Kurulu'nun 28.11.1979 gün ve E.1977/4-1110- K.1979/1395 sayılı kararında da vurgulandığı gibi, ölüm sigortasından bağlanan yardımlar için 506 sayılı S.S.Kanunu'nun 26. maddesine göre Kurum'un rücu hakkı bulunmadığından, işverenin mükerrer ödemedede bulunması gibi bir durum olmayacaktır.

Bu nedenle, mahkemenin direnme kararı yerinde bulunduğundan, hesap yönünden inceleme yapılmak üzere dosya Özel Daire'ye gönderilmelidir.

HGK.31.01.1986, E.1985/9-853 K.1986/67

TC. Emekli Sandığı gelirleri tazminattan indirilmez.

Dava, destekten yoksun kalma tazminatına ilişkindir. 25 Nisan 1978 gün ve 16269 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6.3.1978 gün ve 1/3 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurul Kararında" ölenin bakmakta olduğu veya ileride bakacağı sayılan kişilerin yoksun kaldıkları zararın diğer bir deyişle destekten yoksun kalma tazminatının saptanmasında T.C. Emekli Sandığına bağlanan gelirlerin indirilmemesi" ilkesi benimsendiğinden bu görüşe uygun olan direnme kararı onanmalıdır.

HGK.22.9.1978, E. 1977/11-1070 - K. 1978/763

Gelir ve aylıklar birleştirilmişse, ölüm sigortasından olan bölüm tazminattan indirilmez.

İş kazası nedeniyle uğranılan zararların tazmini davası, iş kazası sigortasından gelirlerle karşılanmayan kısmın ödetilmesi ilkesine dayanır. Olayda davacılar miras bırakanlarının iş kazasında ölümü nedeniyle 506 sayılı Yasa'nın 23'üncü maddesine göre gelir bağlanmıştır. Ayrıca şartları gerçekleştiğinden 66'ncı maddeye göre ölüm sigortasından aylık bağlanmıştır. Aynı Kanun'un 92'nci maddesi uyarınca bu gelir ve aylıklar birleştirilmiş ve Sosyal Yardım zammının ölüm sigortasına bağlı olarak ödenmesine başlanmıştır. Gerçekleşen maddi tazminattan yukarıda belirtilen ilke gereğince sadece iş kazası sigortasından sağlanan gelirler tenzil edileceğinden, ölüm sigortasından bağlanan aylıkların tenzili mümkün değildir. Zira ölüm aylığı ile iş kazası arasında illiyet bağlantısı yoktur. Ve mahiyetleri ayrıdır. O halde SSK.dan iş kazası nedeniyle sağlanan gelirlerin davacıların maddi tazminatlarından tenzil edilmesi, ölüm sigortasından sağlanan Sosyal Yardımların ise tenzil edilmemesi gerekir.

9.HD. 05.06.1985, 6179-6126

Yaşlılık ve malûllük aylıkları ile ölüm sigortasından bağlanan aylıklar tazminattan indirilmez.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 53. maddesi uyarınca bağlanan malûllük aylığı ile 60. maddesi uyarınca bağlanan yaşlılık aylıkları ve 66. maddesi hükmünce ölüm sigortasından bağlanan aylıklar tazminattan indirilmez.

9.HD.28.11.1989, 10192-10368

Ölüm Sigortasından bağlanan aylıklar, destekten yoksun kalma tazminatından indirilmez.

Sosyal Sigortalar Kurumu emeklisi iken trafik olayına maruz kalıp yaşamını yitirene bağlanan aylık, destekten yoksunluk tazminatından mahsup edilemez. Çünkü her iki olgu arasında yasal bağlantı bulunmadığı gibi nedensellik bağı da yoktur.

Gerek bilimsel görüşlerde, gerek uygulamada oybirliğiyle kabul edilen fikre göre zarar gören, zarar veren olayın sağladığı çıkarları, tazminini istediği zarardan indirmek zorundadır. Zira tazminatın amacı, mal varlığının zarar verici olay meydana gelmeseydi içinde bulunacağı durumun mümkün olacak ölçüde iade edilmesi, yani mal varlığındaki eksiltmenin giderilmesidir; yoksa mağdurun zenginleşmesini sağlamak değildir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki **zararların indirilmesi için elde edilen yararlarla zarar verici olay arasında bir uygun illiyet bağı bulunmalı;** özellikle tarafların iradesi ve işin niteliği zararların mahsubuna engel olmamalıdır. Her hangi bir sosyal sigorta kurumunca zarar görene ödeme yapılmasında kural şudur: Eğer **ödemede bulunan kurum** zarar görenin, zarar verene karşı olan haklarına yaptığı ödemeler ölçüsünde yasa hükmü gereğince **halef olmaktaysa**, zarar görene çift ödeme yapılmaması ve dolayısıyla **zarar verenin çift ödemede bulunmaması için Kurumun yaptığı ödemeler**, zarar verenin zarar görene borçlu olduğu tazminattan indirilecektir.

Davaya konu olan olayda, davacıya ödemede bulunan kurum, Sosyal Sigortalar Kurumudur. Ölen destek anılan **kurumdan emekli iken gerçekleşen trafik kazasında ölmüştür** ve ölenin eşine **ölüm sigortası kolundan aylık bağlanmıştır**. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda **ölüm sigortası kolundan yapılan yardımlardan dolayı Kuruma rücu hakkı tanıyan bir hükme yer verilmemiştir**. Gerçekten bu daldan sigortalının haksahibine aylık bağlaması, sigortalının ölümüne neden olan eylemin uygun ve normal bir sonucu değildir. Böyle bir aylığın bağlanmasının nedeni **sigortalının sağlığında belli bir süre prim ödemiş olmasıdır**. Bu nedenle bu sigorta dalından sigortalının hak sahiplerine bağlanan yardımlar **destekten yoksun kalanların hak kazandıkları tazminattan düşülemez**. O halde mahkemece sigortaca bağlanan aylığın davacının hak kazanmış olduğu destekten yoksun kalma tazminatından indirilmiş olması yasaya aykırıdır.

4.HD.23.05.1989, E.1989/1308 - K.1989/4696

Ölüm Sigortasından bağlanan aylıklar, Kurum'un rücu hakkı bulunmaması nedeniyle, tazminattan indirilmez.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun ölüm sigortasından bağladığı aylıktan dolayı rücu mümkün olmadığından, iş kazaları ve meslek hastalıkları sigorta dallarından bağlanan aylıklar tazminattan indirilmez. (506 S.Y. 10, 15, 26, 27, 28, 29, 41)

İş kazaları ve meslek hastalıkları sigorta dallarından sigortalıya veya hak sahiplerine sağlanan yardımlardan dolayı haksız eylem sorumluluklarına SSK'nun rücu hakkı 506 sayılı Kanunun 10,15,26,27,28,29,41 maddelerinde düzenlenmiş olup, **ölüm sigortasından sağlanan yardımlar için Kurum'a rücu hakkı tanıyan bir hükme yer verilmemiştir**. O halde kurumun ölüm sigortasından bağladığı maaştan dolayı rücu mümkün değil ise de, iş kazaları ile meslek hastalıkları ve hastalık sigortaları dallarından sigortalıya veya hak sahiplerine sağladığı yardımlardan dolayı haksız eylem sorumlularına rücu mümkündür. O halde mahkemenin davacılar bağlanan maaşın ölüm sigortasından mı yoksa iş kazası ve meslek hastalıkları dalından mı ödenmiş olduğunu araştırması zorunludur. Bu itibarla mahkemenin, maaşın rücuu mümkün bir daldan mı yoksa ölüm sigortasından mı bağlandığını araştırması, sonucuna göre karar vermesi gerekir.

4.HD.24.11.1983, E. 1983/9247 - K. 1983/9834

SSK'dan alınan emekli aylığı destek hesabına esas alınamaz.

Davacı, trafik kazası sonucu eşinin ölümü nedeniyle destek tazminatı istemiştir. Davacının uğradığı destek kaybı hesaplanırken SSK emeklisi olan desteğin almakta olduğu emeklilik maaşı da destek hesabına dahil edilmiştir. Emeklilik maaşı fiilen devam eden bir çalışmanın karşılığı olmadığı ve desteğin ölümünden sonra diğer hak sahiplerine yasal ölçüler içerisinde verilmeye devam edildiği için destek tazminatı hesabına dahil edilmiş olması doğru görülmemiştir. Bu nedenle desteğin emekli maaşı dışındaki çalışmaları karşılığı elde ettiği kazançlar üzerinden hesaplama yapılmalı ve bunun sonucuna göre bir karar verilmelidir.

4.HD.26.04.1999, 2011-3705

Emekli Sandığı emeklisi iken ölen desteğin dul ve yetimlerine bağlanan maaşlar, destekten yoksun kalma tazminatından indirilmez.

Destek sağ kalsaydı, emekli aylığı ile ne derece bakabilip yardım ettiğinin para olarak değeri üzerinden destekten yoksun kalma tazminatı hesaplanmalıdır.

Emekli Sandığı iştirakçisi iken ölümüne sebebiyet verilen desteğin mirasçılarında (dul ve yetimlerine) bağlanan maaşların ve ödenen emekli ikramiyelerinin, bu kişilerin destekten yoksun kalma tazminatından indirilemeyeceği yolundaki **6.3.1978 gün ve 1/3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı**, emekli iken ölen ve emekli maaşından başka bir geliri bulunmayan kişilerin destekleri hakkında da uygulanır; yani destekten yoksun kalanlara bağlanan dul ve yetim maaşları , gerçekleşen destek tazminatından indirilmez.

İçtihadı Birleştirme Kararının gerekçesinde aynen (... **haksız eylem sonucu ölen kişi yaşamı süresince çalışmış ve maaşından düzenli olarak belirli bir miktar kesilerek Sandığa yatırılmıştır. Zarar verenin bu paradan yararlanması söz konusu olamaz. O**

halde zarar veren, verdiği zararın tamamını açılan davada ödemelidir...) denilmektedir. Bundan çıkacak sonuç **ölenin ister memur, isterse emekli olsun, haksız eylemi işleyenin verdiği zararın tamamını tazmin edecektir.**

Öte yandan, 506 sayılı Kanunda **ölüm sigortasından** yapılan yardımlardan dolayı Kuruma rücu hakkı tanıyan bir hükme yer verilmemesi nedeniyle **ölüm sigortasından hak sahiplerine bağlanan yardımların destekten yoksun kalanların zararlarından düşülmesinin mümkün olmadığını** belirten Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 28.11.1979 gün ve E.1977/4-1110, K.1979/1395 sayılı emsal nitelikteki kararı buna örnek olarak gösterilebilir. Emekli Sandığı'nın ne kendi özel kanunu ve ne de genel nitelikteki Borçlar Kanunu hükümlerine göre zararı meydana getiren kişilere karşı bir rücu hakkı vardır.

Her ne kadar, Emekli Sandığı Kanununun 129.maddesinin birinci fıkrasında iştirakçilerden ölenlerin dul ve yetimlerinin sebep olanlar aleyhine açacakları davaları Sandığın kovuşturmayla ve bu davalara üçüncü kişi olarak girmeğe ve dul ve yetimler tarafından dava açılmamış ise bunu doğrudan doğruya açmaya yetkili kılınmış ve böylece Kuruma rucua benzer bir hak tanınmış ise de; aynı maddenin ikinci fıkrasında bu dava sonunda para tazminatı alınırsa bundan kovuşturma için yapılan giderlerle birlikte dul ve yetim aylığı bağlanan hallerde bu aylıkların beş yıllığı Sandık'ça alınarak varsa geri kalanının ilgililere ödeneceği hükme bağlanmıştır.

İşte destekten yoksun kalma tazminatının saptanmasında Emekli Sandığı'nca bağlanan gelirlerin indirilmemesi gerektiğine dair, içtihadın dayandığı esas, sözü edilen ikinci fıkrada öngörülmüş olan bu hükmüdür. O halde ölenin emekli olması halinde de aynı kural uygulanacaktır.

Mahkemece yapılacak iş, şayet destek sağ kalsaydı, almakta olduğu emekli aylığı ile davacılar ne derecede bakabilip yardım edeceğinin bu konudaki ilkelere göre para olarak değerini tesbit edip, Emekli Sandığı'nın bağladığı dul ve yetim aylıkları indirilmeksizin, bu tutara aynen hükmetmek idi. Mahkemenin böyle yapmayıp desteğin ölümünden sonra Emekli Sandığı'nca dul ve yetimlerine bağlanmış olan aylığı esas alıp, destekten yoksun kalmaya ilişkin maddi tazminat isteğinin reddine karar vermiş olması usul ve yasaya aykırıdır.

4.HD. 09.05.1980, E. 1980/3094 - K. 1980/6086

İş kazasına bağlı olmayarak haksız eylem sonucu ölen sigortalının hak sahipleri tarafından açılan destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesi sırasında, 506 S.Y. uyarınca hak sahiplerine ölüm sigortasından bağlanan dul ve yetim maaşı ile bu yolda yapılan toptan ödemelerin zarardan düşülmesi mümkün değildir.

1) 506 Sayılı Yasanın II.bölümünde yer alan "İş Kazaları Meslek Hastalıkları Sigortası" dalından, Kurum'ca sigortalısının hak sahiplerine sağlanan sigorta yardımları muayyen bir süre sigortalı olma ve prim ödeme şartına bağlı olmaksızın, doğrudan doğruya sigortalısının iş kazası veya meslek hastalığına maruz kalarak ölmesi olgusuna dayanır. Yani Kurum, iş kazasına neden olan haksız eylemin "uygun ve normal bir sonucu" olarak bu sigorta dalından yardım durumunda kalmaktadır. Bu itibarla, iş kazasına neden olan haksız eylem ile bu sigorta dalından mağdur tarafa Kurumca sağlanan yarar arasında "**uygun illiyet bağı**" mevcuttur ve Kurumca sağlanan bu sigorta yardımının, haksız eylemin sebep olduğu zarardan düşülmesi suretiyle zararın denkleştirilmesi gerekir. Zira, iş kazasına neden olan haksız eylem sebebiyle bu sigorta dalından yardım yapmak mecburiyetinde bırakılan Kurumun, Borçlar Yasasının 51. maddesi hükmüne dayanarak haksız eylem sorumlularına karşı rücu hakkının mevcut olacağı kabulü gerekir. Ne var ki, yasa koyucu, bu sigorta dalından sağladığı yardımlarından dolayı Kurum'un rücu hakkını, 506 Sayılı Yasanın 26. maddesiyle ve kısıtlı olarak kabul etmiş ve genel hükümlere bırakmamıştır.

2) 506 Sayılı Yasanın VII.Bölümünde yer alan "**Ölüm Sigortasından**" sigortalısının hak sahiplerine Kurumca bağlanan dul ve yetim aylıkları yardımlarına gelince; Kurumun bu yardımı, sigortalısının ölümü olayının (bir iş kazası veya meslek hastalığı veya bir haksız eylem) sonucu ileri gelmesinden değil, anılan yasanın 66/d. maddesi hükmünde öngörülen "Sigortalının malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları dalından (sigortalı ile işverenlerinin) prim

ödemiş olmaları” karşılığıdır. Şayet 66/d.maddesindeki şartlar gerçekleşmemişse; Kurum,ödenen sigorta primlerini, hak sahiplerine toptan ödeme yoluyla geri verir. **Ölüm sigortasından sağladığı yardımlarından dolayı, Kuruma, haksız eylem sorumlularına rücu hakkını tanıyan bir hükme 506 sayılı Yasada yer verilmemiştir.** Bu nedenle, **Kurumun,** bu madde hükmünden yararlanarak ve **ölüm sigortası dalından yardımlarından dolayı da haksız eylem sorumlularına rücu hakkını kullanamayacağı kuşkusuzdur.** Esasen, ölüm sigortasından yardımlardan dolayı Kurumun rücu hakkına 506 sayılı Yasada yer verilmemesi, **bu yardımların haksız eylemin uygun ve normal sonucu olmamasından ve ödenen sigorta primlerinin karşılığı bulunmasındandır ve bu nedenledir ki genel hükümlere göre de ölüm sigortası yardımları vesilesiyle Kurumun hak sahiplerinin halefi olamayacağı gerçeği de ortadadır.**

Nitekim, Türk Ticaret Yasasında düzenlenen ve sağlanması nedenleri yönünden ölüm sigortası yardımlarına benzeyen “**Can Sigortalarından**” sağladığı yardımları için (Sigorta şirketleri haleflerinden söz edilemeyeceğinin) 17.1.1972 gün ve 2/1 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararıyla kabul edilmiş olması da varılan bu sonucu doğrulamaktadır.

Açıklanan maddi ve hukuki olgular, Sosyal Sigortalar Kurumu’nun Ölüm sigortasından sağladığı yardımların; nitelikleri itibarıyla T.C.Emekli Sandığı’nca mensuplarının hak sahiplerine bağlanan dul ve yetim aylıklarından olması, destekten yoksun kalma tazminatının saptanmasında T.C.Emekli Sandığı’nca bağlanan dul ve yetim aylıklarının zarardan indirilmemesi gerektiğine ilişkin 6.3.1978 gün ve 1/3 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı, ölüm sigortasından sağladığı yardımlardan dolayı S.S. Kurumunun yasal halef olamaması, **ölüm sigortası yardımlarının ödenen sigorta primi karşılığı olması** itibarıyla de, böyle bir ihtiyat tedbirinden haksız eylem sorumlularının yararlanmalarını haklı kılacak yasal bir nedenin de bulunmaması hep birlikte dikkate alındığında; **İş kazasına bağlı olmayarak haksız eylem sonucu ölen sigortalının hak sahipleri tarafından açılan destekten yoksun kalma tazminatının belirlenmesi sırasında, 506 sayılı Yasanın 56. maddesi hükmüne göre ve hak sahiplerine ölüm sigortasından bağlanan dul ve yetim maaşı ile bu yolda yapılan toptan ödemelerin zarardan düşülmesi mümkün değildir.**

Olayımızda, S.S. Kurumu sigortalısı bulunan davacıların desteklerinin iş kazasına bağlı bulunmayan trafik kazası sonucu öldüğü ve davacılar 506 Sayılı Yasanın 68. maddesi hükmüne göre yalnızca ölüm sigortasından dul ve yetim aylığı bağlandığı tartışmasızdır. Hal böyle olunca, davacıların zararlarının belirlenmesi sırasında, Kurumca bağlanan bu dul ve yetim maaşının zarardan düşülmemesi gerekir.

4.HD.11.06.1979, 5132-7725

İş kazası nedeniyle açılan maddi tazminat davasında, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 53. maddesi uyarınca sağlanan malüllük aylığı ile 60. maddesi uyarınca sağlanan yaşlılık ve 66. maddesi hükmünce ölüm sigortasından sağlanan aylıklar tazminattan indirilmez.

Gelir ve aylıklar birleştirilmişse, ölüm sigortasından olan bölüm tazminattan indirilmez.

Olayda davacılar miras bırakanlarının iş kazasında ölümü nedeniyle 506 sayılı Yasa’nın 23’üncü maddesine göre gelir bağlanmıştır. Ayrıca şartları gerçekleştiğinden 66’ncı maddeye göre ölüm sigortasından aylık bağlanmıştır. Aynı Kanun’un 92’nci maddesi uyarınca bu gelir ve aylıklar birleştirilmiş ve Sosyal Yardım zammının ölüm sigortasına bağlı olarak ödenmesine başlanmıştır. Gerçekleşen maddi tazminattan yukarıda belirtilen ilke gereğince sadece iş kazası sigortasından sağlanan gelirler tenzil edileceğinden, ölüm sigortasından bağlanan aylıkların tenzili mümkün değildir. Zira ölüm aylığı İş kazası nedeniyle açılan maddi tazminat davasında, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 53. maddesi uyarınca sağlanan malüllük aylığı ile 60. maddesi uyarınca sağlanan yaşlılık ve 66. maddesi hükmünce ölüm sigortasından sağlanan aylıklar tazminattan indirilmez.

Davacıların murisi işçi iş kazası sonucu ölmüştür. Eş ve çocukları bu dava ile ölenin maddi desteğinden yoksun kaldıklarını ileri sürerek maddi tazminat istemişlerdir. İş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle açılan maddi zararların giderilmesi davalarının hukuki sebebi

sigorta gelirleriyle karşılanmayan kısmın ödetilmesi ilkesine dayanır. Bu nedenle iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle malül kalan işçi veya işçinin ölümü halinde haksahiplerine iş kazası ve meslek hastalığı sigortasından gelir bağlanmışsa, mükerrer ödemeye ve mükerrer yararlanmaya yer verilmemesi için bağlanan gelirlerin maddi tazminattan mahsubu gerekir. Mahsup edilmediği takdirde işçi veya haksahipleri aynı zararı hem SSK.dan gelir olarak hem de işverenden tazminat olarak almış olurlar ki, böylece işçi yada haksahipleri mükerrer yararlanma durumuna geçmiş ve haksız kazanç sağlamış olur. İşte buna engel olmak için SSK. gelirlerinin mahsubu zorunludur. Olayın tamamen kaçınılmaz olması gelirlerin mahsubuna engel değildir. Yine aynı nedenle SSK.nun işverene rücu edememesi de mahsubu gerektirmeyen bir neden teşkil edemez.

Maddi tazminatlardan mahsup edilmeyecek olan iş kazası sigorta geliri değil, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 53. maddesi uyarınca sağlanan malüllük aylığı ile 60. maddesi uyarınca sağlanan yaşlılık ve 66. maddesi hükmünce ölüm sigortasından sağlanan aylıklardır.

Olayda davacılara iş kazası sigortasından gelir bağlandığı anlaşılmaktadır. Az önce açıklanan nedenlerle bu gelirlerin davacıların maddi tazminatlarından mahsubu gerekir. Yazılı şekilde gelirlerin tenzil edilmemiş olması usul ve yasaya ve Yargıtay İçtihadlarına aykırı olup bozma nedenidir.

9.HD.28.11.1989, E. 1989/10192 - K. 1989/10368

S.S.Kurumu'nun "ölüm sigortası"ndan bağladığı gelirler tazminattan indirilmez.

İş kazası, meslek hastalığı ve işgöremezlik dallarından yapılan ödemeler için SSK'nun rücu hakkı varsa da, ölüm sigortasından bağlanan gelirler için Kurum'a rücu hakkı tanınmamıştır. Bu nedenle "ölüm sigortası"ndan bağladığı gelirler tazminattan indirilmez.

506 sayılı Yasa'da iş kazası, meslek hastalığı ve işgöremezlik dallarından sigortalıya ve haksahiplerine sağladığı sağladığı yardımlardan dolayı haksız eylem sorumlularına Kurumun rücu hakkı bulunduğu kabul edilmekte; ölüm sigortasından yapılan yardımlarda ise Kuruma rücu hakkı tanınmamış bulunmaktadır.

Dosya içerisinde mevcut S.S.Kurumu'nun yazılarında, davacılara yardımın "ölüm sigortası" dalından yapıldığı bildirilmiştir. Yukarıda belirtilen Yargıtay ilke kararında dayanakları açıklandığı gibi, ölüm sigortasından yapılan yardımların zarardan indirilmesi mümkün değildir.

4.HD.23.12.1982, E.1982/10399 - K.1982/11656

Ölüm sigortası kolundan haksahiplerine bağlanan dul ve yetim aylıkları tazminattan indirilmez.

Sigortalı işçi olan davacıların desteğinin ölümünün iş kazası sonucu olmadığı ve Sosyal Sigortalar Kurumu'nca davacılara "ölüm sigortası" kolundan aylık bağlandığı dosyadaki belgelerden anlaşılmaktadır. Dairemizce istikrarla uygulandığı ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 28.11.1979 gün ve E.1977/4-1110 - K.1979/1395 sayılı kararında benimsendiği gibi iş kazasına bağlı olmayan haksız eylem sonucu ölen sigortalının haksahipleri tarafından açılan destekten yoksun kalma tazminatının kapsamının belirlenmesinde, S.S.Kurumunca 506 sayılı Yasa'nın 65 ve sonraki maddeleri uyarınca "ölüm sigortası" kolundan haksahiplerine bağlanan dul ve yetim aylıklarının zarardan düşülmesi mümkün değildir. O nedenle, mahkemenin belirtilen ilkeye aykırı uygulaması bozmayı gerektirir.

4.HD.20.01.1986, E.1986/8651 - K.1986/248

Trafik kazasına uğrayarak ölen eden kişinin dul ve yetimlerine Emekli Sandığınca bağlanan maaşlar trafik tazminatının hesabında nazara alınmaz ve indirimine tâbi tutulmaz. (BK.55, 5434/m.129)

Davacılar vekili, müvekkillerinin miras bırakanı Abdullah Şener'in trafik kazasında öldüğünü ileri sürerek maddi ve manevi tazminat istemiştir.

Yapılan yargılama sonunda: Olay ceza dosyası ile sabit olduğundan bilirkişi raporu ile tesbit edilen tazminatın faizi ile birlikte davalılardan ortaklaşa ve zincirleme yolu ile alınarak ilâmda gösterilen miktarlarda davacılara ödenmesine ve fazla isteğin reddine karar verilmiştir.

Temyiz isteklerinin süresinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosya incelendi, gereği konuşuldu :

1- Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle delillerin takdirinde bir yolsuzluk görülmemesine göre davacıların aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları ile davalının bütün temyiz itirazlarının reddi gerekir.

2- T.C.Emekli Sandığı Yasasının 129. maddesi hükmü ile Emekli Sandığının davacılar adına alacağı tazminattan bir bölümünü kendisine alıkoymaktan sonra geri kalanını tazminat davacılarına vereceği esasının kabul edilmiş olmasından, kanun koyucunun tazminat davacılarına Emekli Sandığına yapılmış ödemelerin zarardan sorumlu olan kişilerin ödeyecekleri tazminattan düşülmeyeceği ilkesini benimsemiş bulunduğunu göstermektedir.

Bu nedenle bilirkişi raporuna göre gerçekleşen zarardan Emekli Sandığınca bağlanmış bulunan dul aylığının indirilmemesi gerekirken, aksinin kabulü ile indirilip geri kalanın hüküm altına alınması usul ve yasaya aykırıdır.

Sonuç: Temyiz olunan kararın davacılar yararına bozulmasına oybirliğiyle karar verildi.

4.HD.26.03.1974, E.2300 - K.1531